

törökkel, tatárral, belgával a magyar és a keresztény ellen. *Jászai* a nemzeti eszme megcsönkítéséről és elégtelenítéséről beszélt. Éppen illő téma *Kunfi* a papokat akarja kikergetni az iskolából, talán bosszúból, hogy el kellett mennie a katedrálról. Hiányos lett volna a gyűlés még Budapesten is a két ismert váradi szabadgondolkodó *Ágoston* és *Váradi Zsigmond* nélkül. *Ágoston* a kir. kath. jogakadémia tanára elnökölt a gyűlésen, *Váradi* pedig kedvenc témájáról a szekularizációról beszélt. Jó lesz ezt is megjegyezni. Valamint azt is, hogy a szabadgondolkodók gyűlését a szocialisták nem zavarták meg.

Minta-szüret Bihardiószegen.

— A földművelésügyi miniszter leirata. —

A filloxera által elpusztított szőlők felújítását szőlősgazdák óriási áldozatkészséggel eszközölték s ma már nem jelentéktelen hazai közgazdaságunkra, hogy milyen a szőlőtermés s milyen eredménnyel végződik a szüret.

Sokan kicsinyelik a magyar szőlősgazdák gazán áldozatkész, buzgó munkáját, de ezek nem ismerik a szőlősgazdák nehéz helyzetét s nincsenek tájékozva arról, hogy a magyar bortermelés évenként minő nagy összeggel járul az államháztartáshoz.

A Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének akciója következtében a földművelésügyi kormány figyelmét is mindjobban felkelti a magyar bortermelés fontossága s most már a kormány is keresi a módokat a bortermelés előmozdítására.

A földművelésügyi miniszter ez évben az ország több pontján minta-szüretek rendezésére, amelyen a legmodernebb eszközök bemutatásával az okszerű szüretelés módjait teszi szemléltetővé a szőlősgazdáknak. *Bihardiószegen* is lesz ilyen minta-szüret, amelyre vonatkozólag a földművelésügyi miniszter a gazdasági egyesülethez a következő leiratot intézte:

Az elpusztult régi szőlők legnagyobb részén a felújítás már csaknem befejezettnek mondható s emellett olyan területeken is, amelyek azelőtt más művelési ág alá tartoztak, nagy kiterjedésű új szőlők ültetettek. Ennek folytán hazánk bortermelése már legközelebb eléri s nemsokára meg is haladja azt a bormennyiséget, amennyi a phylloxera fellépte előtti időben termelt.

Most tehát a másik nagy feladat áll előttünk: gondoskodnunk kell arról, hogy a fáradságos munkával és költséges befektetésekkel létesített új szőlők jövedelmezősége biztosított legyen. E célból első sorban az okszerű borkezelés terjesztése szükséges, mert míg egyrészt a szőlőfelújítás és szőlőművelés hazánkban olyan magas színvonalon áll, hogy e tekintetben bármely külföldi bortermelő országgal bátran kiálljunk a versenyt, másrészt tagadhatatlan, hogy a borkezelés pincegazdaság és a borértékesítés terén elmaradtunk.

Oda kell tehát törekednünk, hogy abból a kitűnő anyagból, amelyet hazai szőlőink termése szolgáltat okszerű szüreteléssel és pincekezeléssel minél jobb és értékesebb bort állítsunk elő. A bor mennyiségének javítására vonatkozó intézkedések a szüretnél kezdődnek.

A szőlőtermés mennyiségére és minőségére mint tudjuk, az időjárás, elemi csapások, szőlőbetegségek stb. igen nagy befolyással vannak. A minőség javítására azonban sokat tehetünk, ha már a szürettől kezdve okszerűen járunk el. Ugyanazon szőlőmeglevő terméséből jobb és értékesebb bort lehet előállítani, ha a szüretelést kellő szakértelemmel és helyesebben végezzük, mint a legtöbb helyen eddig történt, sőt a jobb fajta borsajtók használatával még a mennyiséget is szaporíthatjuk, amennyiben a jobb sajtókkal több mustot lehet a törkölyből kinyerni.

Ennél fogva a helyes szüretelés gyakorlati bemutatása végett a legjobb szüretelési eszközök (szőlőszúrók, bogyzók, prések) valamint azok helyes kezelésének megismertetése mellett vidékenként az állami szakközégek vezetése alatt minta szüretek tartását határozta meg.

Ezen mintaszüretek a gazdasági egyesületekkel, hegyközségekkel s ahol vannak pince-szövetkezetekkel karöltve és mindenekfelett a közérdek szem előtt tartásával olyan helyen rendezendők, ahol azokra legnagyobb szükség van s ahol legkönnyebben s minél több termelőnek és szőlőkezelőnek nyújtható alkalom arra, hogy

a mintaszüreten részt vehessen és ahelyes szüretelésre vonatkozó ismereteket gyakorlatilag elsajátíthassa.

A folyó évben tizenöt helyen fog ily mintaszüret tartatni, még pedig a pozsonyi, az egri, a tarcali, a bihariószegi, a nagyenyedi, a ménesi, a kecskeméti, vincellér-iskoláknál az illető iskola szőlőjében, a tordai állami szőlőtelepen, a szilágysomlyói állami földmives-iskola szőlőjében, a zsámbéki állami szőlőtelepen, továbbá Sátoraljaujhelyen, Zala-, Tolna-, Komárom- s Szatmár vármegyék területén később meghatározandó helyen.

Ezen mintaszüretek megtartása az állami szakközégek feladatát képezi. Ezekkel a teendőkkel a vármegye területére tervezett mintaszüretre nézve a bihariószegi vincelléri iskola igazgatóságát bízom meg.

Az említett minta szüretek tartására az ezzel elérni kívánt cél fontosságánál fogva különös súlyt helyezek s ennél fogva felkérem a t. egyesületet, hogy szakközegemet ebbeli feladatának teljesítésében hathatós támogatásban részesíteni s odahatni sziveskedjék, hogy a minta szüret megtartása a szőlősgazdáknak idejekorán tudomásokra hozassék s hogy azon minél többben vegyenek részt.

Budapest, 1908. szept. hó 12.

A miniszter meghagyásából

Dobokay s. k.,
min. tanácsos.

UJDONSÁGOK.

* **A királyról.** A király vasárnap reggel 8 órakor résztvett a várkapolnában a pápa áldozásának 50-ik évfordulója alkalmából tartott misén; hétfőn délelőtt 10 órakor pedig a királyi várpalotában jelenlegi budapesti tartózkodása alatt először általános kihallgatást tartott.

* **Papszentelés.** Szeptember hó 22-én, ma, kedden papszentelés lesz a nagyvárad i. szert. székesegyházban. *Fetser Antal* felsz. püspök ez alkalommal szenteli fel *Kursinszky Kálmán* okleveles középiskolai tanárt és *Papp Béla* végzett papnövéndéket. *Kursinszky Kálmán* mint új áldozár, holnap, szerdán tartja első

leg az egyén érvényesülésének útját szegvén, olykor emberfölötti erőt is próbára tesz. A számaránynál fogva ez a kisebb, de mert az érvek fölépítésében modern, tehát közvetlenebb, inkább érthető nyomon halad, s mert az érvek csoportosításába is modern eszközökkel dolgozik s e mellett olyan a tudása, hogy azzal széles körre imponál föltétlenül tekintélyesebb veszteség. Nem keresve személyt, tekinteten kívül hagyva minden magánérdeket, nem kimélve, de nem is becézve senkit, komoly tárgyhoz illő komolysággal ezen tekintélyes tábornak szól fejtegetésem, midőn zenetörténeti alapon, logikus következtetésekkel azon kérdés tisztázásába bocsátkozom: micsoda az egyházi zene kérdésének sarkpontja.

Azt hiszem — s ezt előre kell bocsátanom — nem lehet vita tárgya, hogy az egyháznak nemcsak joga, hanem magától Krisztustól nyert megbízatása folytán kötelessége a liturgiával kapcsolatos összes tényezőknek, tehát az éneknek szabályozása is. Es nem lehet vita tárgya az sem, hogy e kérdés minden részletére nézve miután ez beléletének egy hatalmas tényezőjét képezi, mindenkör korlátlan befolyást gyakorolt s gyakorol a mai napig is, a minnek kétségtelen bizonyossága az 1903. nov.

22-én napvilágot látott »Motu proprio« s az ezzel kapcsolatban azóta kiadott egyházi rendeletek. (Hogy e rendelkezéseknek meg volt-e, vagy meg van-e a kellő fogantatja, az más lapra tartozik.)

Joga isteni eredetében gyökerezik. Midőn Krisztus a földre szállt, országot alapított, amely nem e világból való — »non est ex hoc mundo«. Mielőtt kinhalált szenvedett volna, ezen ország fölötti hatalmat ráruházta az egyházra — »super hanc petram aedificabo ecclesiam meam«. És tovább: »Et tibi dabo claves regni coelorum.« Az isteni megbízásnak első célja tehát: a lelkek örök üdvének munkálása. S az egyház e célt hiven szolgálja. De nem tévesztette szem elől azt, hogy a lélek virág, mely ha az égnek nyílik is, gyökere a földbe, a világi élet méhébe nyúlik, melynek éltető eleme mellett ezernyi fer őző anyag befolyásolhatja a lelki élet tökéletesedésének fejlődését. Ezen elkerülhetetlen külbefolyások ellensúlyozásában alapszik kötelessége arra nézve, hogy a világi élet kártékony elemeit hatástalanná tegye s a laikus életet a lelki élet isteni rendeltetéseihez céljaihoz közelebb vigye.

Mellőzve itt, miként folyt be a családi élet megállapításában; mellőzve, mily átalakulásokat

teremtett a társadalom, a kultúra, a világné érdekeiben; dajkálnia kellett az összes tényezőket, amelyeknek befolyása a laikus életet újmederbe terelni volt hivatva, hogy krisztusi szellemmel telítse, isteni eszmékkel ékesítse föl még azt is, aminek eredete pogány volt s aminek gyakorlása pogány szokásoknak hódolt. Ily uton voltak lassan-lassan a művészetek is az egyház apostolává, hogy ahol a szó hatalma nem olvasztotta föl az értelem jeges kergét, az érteket is harcba vigye isteni küldetésének érdekében. S különösen a zene, az énekművészet volt az, amelynek csodás átalakító képességét csakhamar fölismerete az egyház. Tudjuk, mily óriási tökély fokán állottak a képzőművészetek már a pogány világban. Készen találta az egyház, csak hozzá kellett volna nyulnia, hogy céljainak előmozdítására felhasználja — és nem tette. Katakombákba vonult himnuszok, zsolttárok zengedezése mellett dicsérte az Urat. S mégis ez ártatlan, szerény, zenei tekintetben alig számottevő ének, amely tökély tekintetében semmikép sem versenyezhetett az építészet, szobrászat, festészet remekeivel, hatalom volt, melytől remegett a pogány világ és révpárt volt, ahol menedéket keresett és talált a zaklatott lélek. (Folyt. köv.)

HÖLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. — A munkáért kezességet vállalok. —

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLFA-UTCA 11 SZÁM.

szent miséjét a nagyvárad Szent Lászlóról nevezett figyermek menedékház kápolnájában. — Papp Béla születése helyén, Gyulán vasárnap délelőtt tartja primiciáját, amely alkalommal dr. Karácsonyi János prépost kanonok lesz a manduktor.

* **A pápa jubileuma a főgymnásiumban** A premontrei főgymnásium tanártestülete és a kath. tanuló ifjuság X. Pius pápa 60. születésnapjának tizedik évfordulóját a legnagyobb kegyelettel, fényesen ülte meg. Folyó hó 20-án vasárnap reggel fél 9 órakor az intézet dísztermében gyűlt egybe a tanári kar az ifjusággal, ahol Szilágyi Józsa tanár ragyogó ékes-szólással ecsetelte a Szent-Életemnek főbb mozzanatait. A nagyhatású beszédet a városunkban időző jászóvári prépost, dr. Takács Menyhért is végig hallgatta. A díszteremből az intézeti templomba vonult az ifjuság, ahol dr. Takács Menyhért premontrei prelátus és főpap, fényes segédlettel tartotta a „Te Deum”-ot, majd a hálaadó istentiszteletet. Az oltárnál Novotny S. Alfonz igazgató és a tanári testület tíz tagja segédkezett a miséz főpapnak. Az emlékeztető ünnepély a pápai himnusz elének-lésével ért véget.

* **A nagylétai jegyzőválasztás.** A Kovásznay Akos halálával megüresedett nagylétai jegyzői állás betöltésére megtartották a választást, melynek során Nagy Dániel lett megválasztva. A választás a közhangulattal ellentétben áll a képviselőtestület legnagyobb részével. Tegnap Marjay Péter országgyűlési képviselő vezetésével a képviselőtestületből mintegy 45-en küldöttségileg járultak Miskolcra Ferenc alispánhoz a választás megsemmisítése tárgyában. A képviselőtestület jelöltje Végh István bagaméri jegyző, aki ezideig is nagy odaadással végezte a község ügyeit. A küldöttségnek Miskolcra Ferenc dr. alispán megígérte, hogy meg fogja indítani annak idején a vizsgálatot s ha a választás tényleg szabálytalansággal történt, úgy azt meg fogja semmisíteni.

* **Az iskolaszék ülése.** Nagyvárad város községi iskolaszéke a városház bizottsági termében f. hó 24-én, csütörtök d. u. 4 órakor tartja rendes havi gyűlését.

* **A seprő gépek — jók.** A napokban említettük, hogy Nagyvárad város tanácsa a köztisztaság ellátását s így az utcák és terek locsolását, seprését a főkapitány hatáskörébe utalta s rendelkezésére bocsátotta az ehhez szükséges eszközöket és személyzetet, valamint felhívta a város főmérnökét, hogy a drága, de rossz seprőgépeket javíttassa ki s adja át a főkapitánynak, kellő alkalmazás céljából. Kőszeghy József főmérnök most jelentést tett a tanácsnak, hogy a seprőgépek eddig is használható állapotban voltak és semmi javításra nem szorulnak. Hogy miért nem használták, azt a főmérnök nem tudja. Tehát ismét megjelennek utcáinkon a porfelhőkavaró masinák. Ugyanis nálunk a hatóság mindent megfordítva csinál. Nappal seprtetik az utcákat, de előzetes locsolás nélkül. Seprőgépet hozat néhány ezer koronáért, olyat, amely az aszfalt seprésére alkalmas, de olyan helyet se-

pertet vele, ahol nincs aszfalt, hanem körös-körburkolat, amelynél a gép nem működik jól, mert a seprő kikaparja a kövek közül a homokot, földet. Dehát Nagyvárad város községének minden jó. Majd megérkezik az őszi esőzés s ez lemossa a szemetet és piszkot és nem marad utána más, csak — sár.

* **Fráter Loránd esküvője.** Fráter Loránd országos hírdalköltő tegnap tartotta esküvőjét Plösz Lenkével, Plösz Sándor nyugalmazott igazságügyi miniszter leányával.

* **A szociálisták tüntető felvonulása.** Tudvalevőleg a fővárosban a szociálisták tüntető felvonulását a főkapitány nem vette tudomásul. A szociálisták ennek dacára is az est folyamán tömegestől jelentek meg a Népszava szerkesztősége és a Népszínház előtt. A szociálisták le s fel járkáltak s köztük a rendőrség cirkál állandóan. A rendőrség nagy apparátussal készült az estére, ami a szociálistákat visszatartja. A mellék utcákon mindenütt rendőrök vannak elhelyezve, hogy a legkisebb összekoccanásnál közbe tudjanak lépni.

* **Változások a honvédségnél.** A nagyvárad helyőrség tisztikarában érdekes és meglepő változások lesznek pár nap múlva. Braun József ezredes a nagyvárad 4-ik honvédegyezred parancsnokát a király a Ludovika Akadémia parancsnokává nevezte ki. Ez az előléptetés a legmelegebb. Braun három éve van a 4-ik honvédegyezred élén s ez alatt humanus cselekedetével, gondolkozásával nemcsak a katonai körök, de az egész város rokonszenvét nyerte meg. A kinevezés annál is inkább meglepő, mert a Ludovika parancsnokává csakis tábornokokat nevez ki a király. Utódja a nagyvárad 4-ik honvédegyezred parancsnoka Verneczky Jenő ezredes, a hadügyminiszterium I-ső ügyosztályának vezetője lesz. Feltűnést keltett Kamenszky Rezső őrnagy elhelyezése. A parancsnok ugyanis bevonul a verseci honvédegyezredhez, helyébe Bánffy Zsigmond őrnagy lesz a hadapródiskola parancsnoka, akit a pozsonyi 13-ik gyalogezredtől helyez ide a király. Kamenszky távozásának sajnálatot keltett. A 4-ik honvédegyezredhez még egy új törzstisztelet helyezett át a legfelsőbb parancs. Az új törzstisztelet Alb Illés, aki a 7-ik honvédegyezredtől lett a 4-ik ezredhez áthelyezve.

* **A munkaadók szövetségének új elnöke.** A nagyvárad építőiparosok szövetsége vasárnap délután 3 órakor Szabó Károly alelnök vezetésével a tagok nagy számban való részvételével össziülést tartott, melynek egyetlen tárgya a Rendes Vilmos lemondása folytán megürült elnöki állás betöltése volt. Az ülésen résztvett a szövetség központjának képviselőiben Farkas Elek főtitkár is, aki a szövetség tagjait lelkes beszédben buzdította az össziülésre és arra, hogy az elnökválasztás kérdését akként oldják meg, hogy ezáltal a szövetség erősségének biztos zálogát szerezzék meg, eredményes harcképességét biztosítsák. Az össziülés Rendes Vilmos elnöki lemondását tudomásul vette és új elnökül egyhangulag Sztarill Fe-

renc építész kiáltotta ki, aki nagy elfoglaltságára való hivatkozással vonakodott a tisztelet elfogadni, de nem tudván kitérni a gyűlésen ki-tartóan megnyilatkozó közóhaj és főleg Farkas Elek főtitkár meggyőző szavai elől, a tisztelet elfogadta. Az össziülést az új elnököt, a ki megköszönvén a bizalmat, össziülésre hívta fel a tagokat és meleg szavakkal emlékezett meg Rendes Vilmos volt elnök sok buzgó fáradozásairól, lelkesen ünnepelte.

* **Október 12 én lesz a szüret.** A nagyvárad hegyközség vasárnap délelőtt tartotta a szüret idejét megállapító közgyűlést, dr. Molnár Imre elnöke alatt. A választmány jelentését, amely a szőlők mostani állását is részletesen ismerteti, elfogadták. Ezután beható eszmecsere keletkezett a szüret idejének megállapítása körül s végre is a közgyűlés, tekintettel a szőlőtermés jelenlegi állapotára, az idei szüret határidejét a nagyvárad hegyen október hó 12-én tűzte ki.

* **Vadászat az Érmelléken.** Az érmelléki mezőkön vig. puska durranások zavarja meg az ős melancholiáját. A vidék urai puskáit lövöldözik most ott a vadat még pedig szép eredménnyel. Nagyváradról kint van Hranyczy Károly és Bánóczy Kálmán a főispáni titkár. A titkár a vadászat alatt elég kellemetlen vesztés érte, amennyiben kedvenc kutyája Miss elveszett. Az elveszett jászógot most az egész környéken keresteti.

* **Kiásott temető.** Bihari tudósítónk jelenti, hogy az ottani ref. templom északkeleti oldalánál egy régi temetőre bukkantak. Ásatások következtében nagymennyiségű emberi csontot hoztak a föld színére. A színhelyén megjelent hozzátért szakemberek mindezt nem tudták megállapítani, hogy mely időből való lehetnek a sírok. Hogy tényleg temető a felásott hely, mi sem bizonyítja világosabban annál, hogy a csontvázak — azok nagyságából következtetve — úgy felnőtt embereknek, mint kis gyermekek tetemeinek maradványai. A község gondoskodott, hogy — a holtak iránti kegyelettel vezérelve — saját költségén visszaadják a földnek a nagy mennyiségben kiásott csontot.

* **Elfogott betörő.** Pár hónappal ezelőtt Biharon Egri Salamon kocsmájába betörés történt, honnan 48 koronát, szivart és pálinkát vitt el a tettes. A csendőrség azóta nyomozta a tett elkövetőjét, azonban mind ezideig eredmény nélkül. Vasárnap végre sikerült Hajduhadházon elfogni Elek Gábort, kire a gyanu már régóta irányult s ki a rablást tényleg elkövette. Elek Gábort 2 csendőr kísérte előbb a bihari község házára, majd a nagyvárad kir. ügyészségre.

* **Női-ruha kiállítás** van állandóan Weber Testvérek üzletben a Bémer-téren. A legújabb párisi modellek az őszi idényre már megérkeztek és az üzletben vételkényszer nélkül megtekinthetők. A cég mai hirdetésére felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

x **Náci bácsi mozija.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgóképfélgéppel összi-kötötésbe lépni. És így azon helyzetben vagyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztassam. Kedvező időben az árnyas kert-helyiségben, kedvezőtlen időben a nagyteremben. Iognak tartatni minden nap az előadások. A n. é. közönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok.

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador s iremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és s i r k ö g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Közponri iroda Nagyszében Fleischer u. 17.

Fióktelepek: Déva. Kolozsvár. Bánpatak

kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új.

* **Magyar daltársulat a „Korona-kávéházban.** Ma és mindennap esténként egy 12 férfi és női tagokból álló, jól szervezett daltársulat tamburazene kísérettel naponta változatos műsorral hangversenyez. Kezdeté este 9 órakor. Belépti-díj nincs. Egész éjjel nyitva. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein Lajos kávé.

* **Tátray Gusztáv** Rákóczi uti üzletében a kézimunkák valóságos műremekei láthatók. Fontos ezt tudni a szülőknél az iskola évad elején, annál inkább, mert a cég áruvárára vétel kényszer nélkül is megtekinthetők.

* **Kellemes szórakozás.** Fülöp István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor újváltozatos műsor. Nagyszerű magyar konyha. Saját termésű borok és állandóan finom csapolt Dreher-sör. *Belépti-díj nincs.* A zenét Pócsi Laci hírneves zenekara szolgáltatja.

x **MOLNAR H.** Bémer-térl cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

Reichard gyermek cipői a legjobbak. ::

TÁVIRATOK.

A kolera terjed.

Máramarossziget, szeptember 21. Az oroszországi kolera most már Magyarországon is megjelent. Tegnap Máramarosszigeten egy Mészáros János nevű ember hirtelen megbetegedett és az ázsiai kolera tünetei között délelőtt 11 órakor meghalt. A kolerás ember talpát készítő volt. A megyei főorvos jelentést tett az esetről a belügyminiszternek s egyszersimint a legszélesebb körű dezinficiálást rendelte el. A kolera eset híre óriási rémületet keltett az egész városban. Az emberek óvakodnak egymástól, de különösen az idegenektől.

Budapest, szeptember 21. Nagy riadalmat okozott a keleti pályaudvaron ma reggel az a hír, hogy két kolerás beteg érkezett Oroszországból a magyar fővárosba. A hat óra 35 perckor befutó vonaton jöttek ugyanis egy elzárt fülkében: Philippi Frederika és Paschat Lujza odesszai utasok, akik Budapesten át igyekeznek Nápoly felé. Már a vonaton híre járt az utasok között, hogy kolerás beteg van valamelyik kocsiban és a kaulaut, Gyarmati Jánost, valósággal megostromolták, hogy vigye a fertőző betegeket egy külön kocsi. A két orosz hölgyet el is különítették és a fővárosba érkezéskor alaposan megvizsgálták őket. Nyomban előhívták dr. Uhrík Gyula pályorvost és a hetedik kerület tiszti orvosát dr. Csakadyt. Majd Pavlík rendőrfelügyelő jött, akik egyértelműleg konstatálták, hogy a két hölgynek semmi

baja. Elővigyázatosság kedvéért azonban ruháikat a fertőtlenítő intézetbe küldték.

Pétervár, szept. 21. Az elmúlt héten 1456 koleraeset és 439 haláleset fordult elő. Szeptember 6, a járvány kitörésének napja óta 1653 megbetegedés és 492 haláleset fordult elő. Oroszország többi részeiben a múlt héten 3892 megbetegedés és 1377 haláleset történt. Egész Oroszországban összesen 10.359 megbetegedés és 4633 haláleset fordult elő.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Naftalin.
Szerda: Naftalin.
Csütörtök: Császár katonái.
Péntek: Szünet.
Szombat: Tatárjárás
Vasárnap: Tatárjárás.

Naftalin.

Ha a nézőközönség közt felhívást körttek volna, hogy száz aranyért ki vállalkozna el a Naftalin című bohózat szerzőségét, azt hiszem, nem akadt volna senki, akit vissza ne tartott volna a restelkedés a jelentkezéstől. Annál inkább csodálkozik az ember, mikor a színlapon *Heltai Jenő* nevét látja. A darab előadása alatt nem egyszer kitörne a nézőkből az őszinte érzés e felkiáltásban:

— Mentő! de hamar!

A nyári szinkörnek vannak bizonyos igényei a kánikulai nivó alacsonyúsága iránt. Nos, a Naftalin még a legalacsonyabb kánikulai nivón is alul áll. A szó legmucsaiabb értelmében vett ostobaság. Az emberek egy rossz szekrénybe bujnak be és abból bujkálnak ki, közben hajmeresztő viccekkel riasztva a nyári szinkör szellős mivoltától didergő szegény publikumot. Szerencse, hogy nem velős, de rövid.

Ilyen darabnak az előadása sem állhatott, természetesen a kültekinél sokkal magasabb színvonalon. Mélyen sajnáltuk *Angyal* Ilkát, a tragikát, akinek, az intelligens tragikának egy fél felvonáson keresztül visitania kellett *Pogány Janka*, *Sárvári Nusi* és *Lengyel Margit* lenge ruhájukban majd megtagytak, egyéb nevezetes dolguk nem akadt.

A többi szerepben Tóth Elek, Hevesi Gusztó, Beregi, Kassai próbáltak valami hatást elérni. *Diósi Nusi* ügyes mozgása, *Hajnal* és kivált a fiatal *Gózon Gyula* komikus alakítása keltettek némi hatást. A legfőbb hatást a harmadik felvonás végén legördülő függöny érte el: jelezvén a rég várt szabadulást.

—r.

MULATSÁG.

A Legény-Egylet szüreti estélye október 4-én lesz az egylet saját helyiségében kedélyes programmal. Belépő-díj személyenként egy korona. Egyszerű, de csinos kis meghívóit idejében küldi szét eddig is szívesen látott vendégeinek, kiknek szíves figyelmét ezuton is felhívja és kedves hozzátartozóikkal való megjelenésüket kéri a szüreti estélyre az egyesület.

SPORT.

A nagyváradai löverseny.

— Második nap. —

Hideg őszi szél tombolt vasárnap délután a nagyváradai versenyterén. Az őszi toillettek színes tömegében meleg téli ruhák is megjelentek s ezeket irigykedve nézték a didergő őszi ruhások. A hideg dacára is ezekre menő érdeklődő közönség jelent meg s nézte a versenyeket, mely a szombatinál érdekesebb volt. A verseny csakis a Hadsereg akadályversenyben hozott meglepetést. Favorit volt a Gvod for nothing s Coriandoli könnyen lett első, mert az előbbi tüközben orvérést kapott.

A verseny lefolyásáról tudósításunk a következő:

Eladóverseny. Távolság 1800 méter. Indultak: Ambros A. Lady Balvazzan-ja lov. Ischutz, dr. Horváth J. Claymore lova, lov. Czárán Z., Markovits tngy. Surny Daly lova, lov. br. Neimans, Petanovits I. Decsey-je lov. Kransl, Schey P. Galminche-je lov. Pálffy, br. Schwaben Durneiss Scarabös lova, lov. br. Baich és a seprősi ménés Liba lova, lov. Fehér I.

Elsőnek jött be könnyen e Claymore, II. Sumory Day. III. Decsey Tot: 4 : 16, 10 : 42. A nyertest a tulajdonos 1150 koronáért visszavásárolta.

II. Hadsereg akadályverseny. Távolság 4200 m. Indultak Ambros A. Zsotta-ja, lov. Wodianer, Hortby I. Coriolandolija, lov. Pálffy, gr. Merveldt M. Good for nothing lova, lov. gróf Vay és br. Schwaben Durneiss Gy. Morbihán-ja, lov. Sibrik.

Könnnyen elsőnek jött be Corlandoli. II. Good for nothing. III. Morbihan Tot: 4 : 12, 10 : 34.

III. Nagy akadályverseny. Távolság 5000 méter. Indultak a seprősi ménés Parnassus-a, lov. Czárán Z. Koller E. Madame Humbert lova, lov. Wodianer és Ambros A. Hogyne lova, lov. br. Neimans.

Eredmény: Könnnyen nyerve első Parnassus. II. Hogyne. III. Madame Humbert. Tot: 4 : 16, 10 : 14.

IV. Iklódi gátverseny. Távolság 2600 méter. Indultak: br. Baich Mirevaló-ja, lov. a tulajdonos. Kintzig I. Artatlan-ja, lov. Czárán Z. és gróf Tisza Dóra-ja.

Eredmény: Könnnyen nyerve első Dóra, II. Remény, III. Mirevaló. Tot: 4 : 6, 10 : 18.

V. Szentmártonyi gátverseny. Távolság 2800 méter. Indultak Ambros A. Dacos lova lov. Wodianer, br. Baich Hetykéje lov. a tulajdonos, Liptay B. Magas lova lov. Kause, Markovits I. Pisanó-ja lov. Czárán, Z. Schey P. száz. Nevermore lova lo. Pálffy és Sibrik S. Pilis lova lov. a tulajdonos.

Eredmény. Erős küzd-lem után fejhosszal Pisanó első, II. Magas, III. Nevermore. Tot: 4 : 8, 10 : 22.

VI. Nagyváradai díj. Távolság 1600 m. Indultak Pallay L. Willám lova, lov. br. Baisch br. Schwaben, Durneiss Gy. Judás lova, lov. br. Neimans és gr. Tisza István Kabla lov.

Eredmény. Erős küzdelem után fejhosszal első Willám, II. Judás, III. Kabla. Tot: 4 : 8, 10 : 22.

A mezei gazdák versenye elég érdekes képet nyújtott. Tíz ló indult, természetesen nyereg nélkül. Ebben a versenyben meglepetés volt, hogy senki sem bukott le.

A verseny igen érdekes része az ügető verseny következett ez után. Nevezve volt 8 fogat. indulni azonban csak három indult. Távolság 6000 méter.

Indultak: Kiss Ernő Csángó és Pompás lova. Táv. 6050 m. Hajtotta Középegy.

Nadányi Pál Juliska és Jungling lovai. 6000 m. Hajtotta a tulajdonos.

Vecsey Zoltán Lotty és Fogó lovai hajtott Nedeczky. Táv. 5975 m.

A három csinos könnyű koci közül mindjárt elsőnek föltűnt Kiss Ernő fogata. Fekete ügyes verseny koci s méghozzá nagyváradai

gyártmány. A Vadász és Grósz kocsigyár készítménye.

A verseny Kiss Ernő lovainak nyereségével végződött, amikor úgy a tulajdonost, mint a hajtót és a kocsigyárost éljenezte a közönség.

A versenynek délután 6 órakor lett vége.

Igazságszolgáltatás.

A bosszu áldozata.

— Esküdszéki tárgyalás. —

A szeptember havi esküdszék tegnap kezdte meg a nyári szünet után tárgyalásait.

Két napot fog igénybe venni az első bűnügy, amelyet az esküdszék ma kezdett tárgyalni.

A tárgyalást dr Csulyok Béla törvényszéki főtárgyalási elnök vezeti, míg a közvédat dr Szolnok Jenő kir. ügyész képviseli.

Az első napra ki volt tűzve Szála Juon és Szála Vaszali elleni bűnügy súlyos testi sérülés által okozott emberölés vétsége, (a Btk. 301. §-ába ütk. 306. §. szerint min.) amelyet vádlottak azáltal követtek el, hogy Gavta Tódor erdőört utcai verekezés közben agyonverték.

Gavta Tódor erdőőr — mondhatni lelki ismeretes — becsületes kötelességtudásnak az áldozata.

Dragonye d községben a hol Gavta erdőőr volt, a falubeli lakosok különös előszeretettel jártak ki az erdőbe fát lopni. Az erdőőr pedig kimélet nélkül feljelentette őket. Az oláhok ezért kerültk a társaságát a korcsmában nem ültek veie egy asztalhoz, a hol teheték borsot törtek az orra alá.

Az 1907-ik év május hó 12. napján a fél-falu részeg volt. Különösen pedig a vádlottak Szála Juon és Szála Vaszali. Szála Juon észrevette, hogy egy mellék utcába megy be Gavta Tódor erdőőr, fogta magát utána ment és egy utközben felszedett karóval megtámadta. Rövid néhány pillanat alatt élet háálarc fejlődött ki közöttük.

Egy pillanatra úgy látszott, hogy Gavta erősebb, ugyan ezért füttyentett egyett. amire testvéröccse Szála Vaszali segítségül sietett, kezében egy ostornyéllel. Mikor Vaszali a verekedőkhöz ért akkor a karónak egyik vége az erdőőr, a másik vége pedig a bátyja kezében volt. Szála Vaszali az ostornyél vékonyabbik részét két kézre fogta és a vastagabbik felével addig ütötte a szerencsétlen erdőőr kezeféjét, míg az kénytelen volt a karót elereszteni. Eközben leesett a kalapja, lehajolt érte a földre, hogy fölvegye. E pillanatban mérte a fejére Szála Juon a végzetes ütést a karóval, úgy hogy az erdőőr többé fel sem kelt.

A megtartott előnyomozat során kiderült, hogy az agyonvert erdőőr több ízben jelentette fel a Szála testvéreket falopásért. Megállapított az is, hogy a vádlottak erőszakos, részeges, kötekedő, munkakerülő emberek, úgy szólván rémei a község lakosainak.

Ezért kerültek a vádlottak padjára.

*

Miután a főtárgyalás megtartása iránt akadályok fel nem merültek, megalakult az esküdszék, kisoroltartak:

Kendés esküdték: Gazdi Gyula, Ács Sándor, Hoffmann Sándor, Gyulai Károly, Kecskeméti István, Kezdődi Gyula, Szodorai Lajos, Szemeri Jeremiás, Hilli Ádám, Rácz Jakab, Soós Károly, Lovas István.

Pótesküdték: Ambrózi Márton és Torszin Elek.

A főtárgyalás során mindkét vádlott konokul tagad és azzal védekeznek, hogy annyira részegesek voltak, hogy teljesen képtelenek viselkedni a végzetes napra.

Tagadásuk azonban teljesen hiábavaló, mert az összes tanúk ellenük vallanak, úgy, hogy miután 15 tanu kihallgatása után a bíróság és az esküdték, minden kétséget kizárólag megállapították a vádlottak bűnösségét a hátralevő 5

tanu kihallgatását mellőzte a bíróság és a főtárgyalást felfüggesztette.

A főtárgyalást holnap reggel 9 órakor folytatják. Hátra van még ez ügyben az esküdtékhez intézendő kérdések megszövegezése, vád- és védbeszédek, végre az esküdték igazmondásai után a bíróság meghozza az ítéletet.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a t. c. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy ifj. Kohn Sámuel cégtől kiléptem és **Bémer-tér, Lévpalotában**

női

divatsalont

nyitottam.

Elvállalok mindennemű angol és francia ruhák, blurok és pongyolák készítését.

Tisztelettel **Friedman Izidor.**

Egy intelligens középkorú r. kath. nő

házvezetőnői

állást

keres Papi háznál, vagy idősebb urnál Vidékre is elmegy. — Cim a kiadóba.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

24

A törvényhozás nem vette tekintetbe az emberi sziv gyarlóságát s a végzet az emberiségen bosszulta meg magát.

Midőn Goldstein kezébe vette a hírlapot, mely a rendőrekre vonatkozó bölcös szabályzatról szól, hangos hahotára fakadt.

— Viz maimainkra! — gondolta. Elértük végre azt, hogy adóssaink nem fognak kerülni, hanem önkényt jelentkeznek jövőre s nem vetek bele egy felőrárt, látogatóm érkeznek.

A doktor karosszékebe veté magát, oly bizonyossággal az iránt, hogy nem fogják várakoztatni, mint az a nő, kitől légyottat kértek.

A fél óra még jóformán le sem járt, midőn ajtaján kopogtattek.

A belépő egy szegény rendőr.

— Olvasta ön? — kérdezé aggodalmas magütközéssel.

— Mit?

A rendőri közeg ujjával az asztalon heverő hírlap ama passusára mutat.

— Ah, ugy! — jegyzé meg Goldstein gunyosan, a dolog igen egyszerű: a kormányrendelet aiakjában fejezi ki azt, a mi még a legcsökönnyösebb adósnak is szive hő vágyát képezi, tudniillik: hogy három hó lefolyása alatt minden adósságát lefizessel!

— De ha teljes lehetetlen?!

— Az a bökkenő s ép azért végezzünk röviden, önnek fizetése föl fog mentetni a foglalatás alól ezuttal, ha ugyanannyi összegről más kötelezvényt állít ki s jövőben 100 százalék kamatot fizet érte.

A szegény hivatalnok aláírta, azon reményben, hogy öt hó mulva letörlesztheti.

Alig hogy az illető távozott, Andor lépett be. Rendkívül sápadt volt.

A fiatal leány szörnyü halála, a faggató vallatások, az alaptalan gyanúsítások s annyi minden kedvetlenség fájón hatottak volt kedélyére.

— Azért jött nemde, hogy hitelezője fölmentse fizetését a lefoglalás alól? kezdé meg a doktor. Nehezen lesz kivehető...

— Ha nem kivihető, ez esetben elvesztem hivatalomat s egész jövőm megsemmisül!

— Sajnos, pedig előmenetelre számító ember lehetett volna; holott hivatalától elmozdított egyénnek nincs jövője.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 21.

Oszták hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Oszták-m. államvasuti részv.	—	—	602.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 21.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. szept. 21.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Oszták járadék papírban	—	—	97.25
Oszták járadék ezüstben	—	—	99.—
Oszták járadék aranyban	—	—	116.50
Oszták korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Oszták magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Oszták hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás aróny	—	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

SZERKESZTŐI PÓSTA.

P. J. Csak ismételtjük, a mit már egyszer üzentünk: nem tehetségtelen kéz munkái, de a közöletőségét nem érik el.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

Házasulandók figyelmébe!

Menyasszonyi kelengyét Váznat és Fehérneműt csakis a

Strohmayer Pál

cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyváradi, Szent László-tér 1. szám.
a kishíd mellett.

Telefon 166. Telefon 166

Klein Testoerek

angol vászon- és zefírek fraacia pouplin és delin, Sveici himzet batistok, Tüll és esipke szöveteket feltűnő olcsó árban áruljuk el, bordűr Volin 27 kr. blus zefir 25 kr. Zöldfa-utca elején Haász féle helyiség.

Székely Imre

elsőrangú úri- és női fehérnemű tisztító intézete

Nagyvárad Színház-utca 4.

Kant Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyváradi, Kossuth-utca, Mezey-ház.

Telefon szám: 474.

Alapított 1890.

Rosenzweig Róza

Krisi mellfűző műterme

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3.

Bartos M. és Ösa

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. — Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermek-harisnyákban s keztükben a leggyorsabból a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők. — Folytonos újdonságok! — Javítások gyorsan eszközöltek. — Pontos kiszolgálás. — Szolid árak. —

Preis R.

Paplan, matrác, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyét elkészít
ugyszintén művészi kézimunkákat

Kronemer Testoerek

Nagyvárad, Bazár-épület
színházzal szemben.

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te-mésű, kitűnő boraival, finom Dróher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Bortermelők figyelmébe!

Legjobb karban levő
boros hordók

6-700 liter ürtartalommal

eladóknak.

Bognár és Szántó cégnél.

Pályázati hirdetmény.

A nagyváradai székesegyháznál üresedésbe jött egyik tenoristai állásra ezenel pályázatot hirdetünk.

A pályázótól megkívánjuk, hogy csengő tenor hanggal rendelkezzen, lapról biztosan énekeljen s a gregorián chorális éneklésben jártas legyen.

Kötelessége lesz naponkint úgy a votivalis, mint a konventualis miséken, valamint a mindennapi vesperásokon énekelni.

Fizetése 1600 kor. és votivalis misék után mintegy 120-130 korona. A keresztlevél, képességét igazoló s egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvények káptalanunkhoz f évi október 11-ig nyújthatók be. A próbaéneklés október 13-án d. e. háromnegyed 10 órakor a székesegyházban tartatik meg.

A nagyváradai I. sz. Káptalan.

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona.

aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szak-

mába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMÜTEREM Nagyváradi, Rákóczi-ut 22.

Faeladási hirdetmény.

A nagyváradai lat. szert. püspökség tulajdonát képező alább megnevezett erdősegekből f. évi október hó 19-én délelőtt 10 órakor Nagyváradi a püspökségi jószágigazgatóság hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenytárgyalás útján a következő faanyagok adatlak el:

1. A tenkei erdőgondnokság sz.-száldobágyi erdejéből 6976 drb 2168 köbméter tölgy müfa és a favégekből kikerülő mintegy 375 köbméter tűzifa.

2. A vaskóhi erdőgondnokság felsőverzári erdejéből 869 drb 1201 köbméter tölgy müfa és a 26.4 kat. hold verzári, valamint a kimpri 12.5 kat. hold vágás területen levő mintegy 5296 köbméter vegyes tűzifa.

3. A lunkai erdőgondnokság segyesi erdejéből 148 drb 283 köbméter tölgy müfa és mintegy 200 köbméter tűzifa.

4. A beéli uradalomban levő s a múlt télen vágott mintegy 27200 ürméter cserés bükk hasáb és 1600 ürméter vegyes dorongfa.

Ajánlatok a beígért összegek után 10 százalék bánatpénzzel ellátva a nagyváradai I. sz. püspökség jószágigazgatóságához küldendők, ahol azok f. évi október hó 19-én délelőtt 10 óráigátvétetnek.

A beérkezett ajánlatok közül az uradalom tetszése szerint szabadon választ, amennyiben pedig az ajánlatok megfelelőknek nem találhatnának jogosult az uradalom a versenytárgyalást egészben vagy részben semmisnek kijelenteni és az értékesítés iránt szabadon rendelkezni.

Az eladási részletes feltételek Nagyváradi az uradalmi erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. szeptember 17-én.

A nagyváradai I. sz. püspökségi uradalom jószágigazgatósága.

Legjobbakk

a

Moskovits

csizpók.

Kossuth-utca 5.

Flegman Ármín

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR

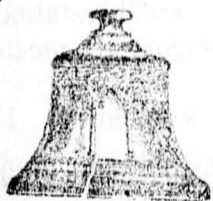
tisztelettel értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy női divat- és confectio-üzletét

angol és francia
ruha-vállalattal

kibővítette; mérték utáni toilleket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mérsékelt, szolid árban készít, továbbá, hogy a közelgő idény ujdonságai

**kész női felöltőkben,
szövetekben és diszekben**

dus választékban már raktáron vannak.

STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerőberendezett réz és harang-öntődéje, épület, díszbádogos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, gépfelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bármilyen műcsen-

gök, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőzvezetékekhez szükségeltető sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület díszműbádogos munkákat, vízvezeteki berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékeimmel felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat. Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközök.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruhaza Nagyváradon. ■
Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán.

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruhaza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás.

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap alatt készülnek.

Mérték utáni megrendelések elfogadtatnak.

